

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tas-26 ta' April, 2005

Citazzjoni Numru. 1359/1990/1

**Avukat Dottor Austin Sammut għan-nom u in
rappreżentanza tas-soċjetà *Thos. C. Smith Insurance
Services Limited* u dina bħala aġent tas-soċjetà estera
*Eagle Star Insurance Company Limited***

Versus

**Vivian S. Bianchi, Michael Bianchi u Ralph Bianchi
bħala diretturi għan-nom u in rappreżentanza ta'
Centa Holdings Limited u din bħala aġenti tas-soċjetà
estera *Surtrans S.A.S.*; u b'dikriet tal-qorti tat-8 ta'
Frar 1999 Dr Paul Borg Olivier u I-P.L. Madaleine
Firman ġew nominati kuraturi deputati biex
jirrapreżentaw lis-soċjetà estera *Surtrans S.A.S.***

F'din il-kawża s-soċjetà attriċi qiegħda tfittex għal danni li
garrab l-assikurat tagħha u li għamlet tajjeb għalihom hi.
Iċ-ċitazzjoni tgħid illi s-soċjetà konvenuta, imqabbda minn
Joseph Said Limited, kienet wasslet għal Malta minn
Antwerp fil-Belġju elfejn *carton* ta' banana f'żewġ *trailers*.
Wara li t-*trailers* waslu Malta fil-5 ta' Diċembru 1989 u

tniżżlu minn fuq il-bastiment, l-importatur intebaħ illi l-banana kienet tħassret. Irriżulta illi kien hemm difett fis-sistema li jkessaħ it-*trailers* u, għalkemm il-banana kienet tajba meta kienet konsenjata lill-konvenuta, waslet Malta f'kondizzjoni hekk ħażina li setgħet tinbigħ parti żgħira biss minnha, u l-bqija kienet għar-rimi.

Is-soċjetà attriċi, bħala assikuratriċi, għamlet tajjeb għat-telf li ġarrab l-importatur billi ħallsitu ħdax-il elf, tmien mija u tnejn u għoxrin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm11,822.50), u ġiet surrogata fid-drittijiet tiegħu. Ħallset ukoll tliet mitt lira (Lm300) bħala *survey fees*. Għalhekk is-soċjetà attriċi ġarrbet danni ta' tnax-il elf, mija u tnejn u għoxrin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm12,122.50) b'kollox.

Għal dawn ir-raġunijiet is-soċjetà attriċi qiegħda titlob illi l-qorti, wara li tgħid illi s-soċjetà konvenuta taħti għad-danni, tikkundannaha tħallasha tnax-il elf, mija u tnejn u għoxrin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm12,122.50), flimkien ma' l-impgħax mit-30 t'Awissu 1990 u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra bonarja tal-25 ta' Settembru 1990.

Is-soċjetà konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. it-talbiet ta' l-attriċi għandhom jiġu miċħuda għax dak li tgħid l-attriċi ma għandu xejn mis-sewwa;
2. b'referenza għall-kontro-protest tagħha tad-29 ta' Diċembru 1989, is-soċjetà konvenuta tkompli tosserva illi:
  - a. il-konvenuta kienet mgħarrfa bit-tagħbija mill-importatur (assikurat ta' l-attriċi) fit-30 ta' Novembru 1989; it-tagħbija kienet imballata mir-rappreżentant ta' l-assikurat fl-1 ta' Diċembru 1989, u t-*trailers* waslu l-Italja għand il-konvenuta fl-4 ta' Diċembru 1989; il-konvenuta kellha biss iġġorr it-*trailers*;
  - b. skond il-liġi u l-ftehim bejn il-partijiet, kien l-assikurat li kellu jieħu ħsieb l-imballaġġ, u l-konvenuta ma kellha xejn x'taqsam ma' l-imballaġġ;
  - c. fil-5 ta' Diċembru 1989, l-għada li t-*trailers* waslu għandha, il-konvenuta ġarrithom mill-Italja lejn Malta, fejn waslu f'tit sigħat wara;
  - d. dawn it-*trailers* kellhom jiġu trasbordati lejn il-Libja fuq vapur ieħor; dan il-vapur qatt ma wasal Malta u għalhekk it-trasbord ma sarx;
  - e. minn perizja irriżulta illi, għaż-żmien meta l-konvenuta kienet responsabbli għat-*trailers*, it-temperatura tagħhom inżammet tajba u kif iridu l-arti u s-

sengħa; irriżulta wkoll illi l-imballaġġ kien sar hekk ħażin — it-tagħbija kienet twassal sas-saqaf u sal-ġnub b'mod illi ma kienx hemm fejn toqgħod labra — illi ma kienx jippermetti ċirkolazzjoni ta' arja;

f. skond is-*CMR Rules*, art. 17, il-konvenuta ma twegibx għal stivaġġ ħażin meta kellha biss iġġorr it-*trailers* mill-port tat-tagħbija sa Malta; u

g. l-assikurat kellu d-dmir, meta sar jaf illi l-vapur li fuqu kellu jsir it-trasbord ma kienx sejjer jasal Malta, illi jieħu ħsieb il-merkanzija u jipprovdi sistema ta' refriġerazzjoni.

Waqt is-smiġħ tal-kawża s-soċjetà konvenuta irtirat l-aġenzija ta' min kien qiegħed jidher għaliha fil-kawża, u għalhekk inħatru kuraturi biex jidhru għaliha flok l-aġent. Dawn ressqu l-eċċezzjoni illi ma jafux il-fatti tal-kawża.

Il-fatti ġraw hekk:

Is-soċjetà *Joseph Said Limited* riedet iġġib kwantità ta' banana mill-Belġju lejn Malta biex minn hawn tittrasbordaha lejn il-Libja. Biex twasslilha l-merkanzija lejn Malta qabbdet lis-soċjetà konvenuta. Il-banana tgħabbiet fuq *trailers* tal-konvenuta — għalkemm it-tagħbija ma saritx mill-konvenuta — fl-1 ta' Diċembru 1989 u waslet Malta fil-5 ta' Diċembru 1989. Ma nġiebet ebda prova illi l-banana kienet ġà ħżienet qabel ma tgħabbiet fit-*trailers* tal-konvenuta.

Meta l-merkanzija waslet Malta rappreżentant ta' l-importatur xamm riħa li turi illi l-banana x'aktarx kienet ħżienet. Meta mbagħad infetħu l-*containers* kien jidher illi l-banana kienet saret wisq u ma baqgħetx tajba biex tittiekel, u għalhekk kellha tinqered.

Mix-xhieda ħareġ illi t-tagħbija kienet saret sew, b'mod illi setgħet tiċċirkola l-arja, iżda s-sistema ta' refriġerazzjoni kien qiegħed jaħdem ħażin, u kien qiegħed daqqa jkessaħ u daqqa jsaħħan f'intervalli qosra. Dan wassal biex it-temperatura tkun ogħla milli kellha tkun, u għalhekk il-banana ħżienet.

Ladarba l-merkanzija kellha tingarr fi *trailers* tal-konvenuta, din kellha l-obbligazzjoni illi tipprovdi *trailers* tajba għal dan il-għan. Fil-fatt it-*trailers* ma kinux tajba għax ma żammewx temperatura kif kellha tkun, u l-banana ħżienet. Il-konvenuta għalhekk ma wettqitx l-

Kopja Informali ta' Sentenza

obbligazzjoni kuntrattwali tagħha u għandha twieġeb għad-danni.

Ma saret ebda kontestazzjoni dwar il-*quantum*, u l-qorti għalhekk tillikwida d-danni fis-somma ta' tnax-il elf, mija u tnejn u għoxrin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm12,122.50).

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti, wara li tiċċad l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà konvenuta, tikkundannaha tħallas lis-soċjetà attriċi tnax-il elf, mija u tnejn u għoxrin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm12,122.50) flimkien ma' l-imgħax u l-ispejjeż mitluba fiċ-ċitazzjoni.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----